

Leidingdeel bij Handreiking Actueel *Redelijk* gelovig

Inleiding

Steeds meer mensen weten steeds minder van de Bijbel. Veel mensen zijn onder de indruk van de wetenschap. Daarnaast hebben we vaak het idee dat we het in ons dagelijks leven zonder God ook wel redden. Waar hebben we God eigenlijk voor nodig? En de gedachte dat er een God boven ons is aan Wie we verantwoording schuldig zijn, roept alleen maar verzet op.

'Geloof je dat nu echt?' Een nuttige vraag, want een 'vanzelfsprekend' geloof redt het niet in onze tijd. Wie alleen heeft leren napraten als een papegaai, valt vroeg of laat door de mand in confrontatie met andersdenkenden.

Tips

- Het thema is pittig en vraagt om voorbereiding. Geef de jongeren de schets van tevoren mee naar huis, zodat ze niet volledig blanco naar de verenigingsavond komen.
- Bespreek het thema aan de hand van een Bijbelgedeelte. Denk hierbij aan bijvoorbeeld Handelingen 17:15-34 (Paulus op de Areopagus), Psalm 145 (over Gods grootheid en goedheid) of 1 Petrus 3:13-22 (rekenschap geven van de hoop).
- Suggesties om te zingen, zijn:
 - Psalm 19:1 en 2
 - Psalm 145:1 en 5
 - 'O God als oog en oor...' (nummer 137 Gele Bundel)
 - 'Zie ik sterren aan de hemel staan' (nummer 194 Gele Bundel)

Achtergrondinformatie

Het is niet gemakkelijk om in een paar zinnen te zeggen waarom het christelijk geloof 'redelijk' is. Het is ook niet gemakkelijk om 'zomaar' te getuigen in een maatschappij, die niets wil weten van het christelijke geloof. Getuigen kunnen we niet alleen. Daarvoor hebben we de vrijmoedigheid van de Heilige Geest nodig.

We kunnen bij verschillende Bijbelse personen in de leer over de verantwoording van ons geloof. Hieronder zal besproken worden wat Petrus en Paulus geschreven hebben over het verantwoorden van het geloof in Jezus Christus.

Petrus

We kennen Petrus voor de opstanding als 'haantje-de-voorste' en als degene die zijn Meester verloochende. Na de opstanding van Jezus, op de eerste Pinksterdag komen we ineens een heel andere Petrus tegen. Hij vertelt, vol van de Heilige Geest, over het sterven en de opstanding van zijn Heere en Meester. Petrus schrijft in zijn eerste zendbrief dat verantwoording van het geloof een zaak voor het hele leven van iedere christen is. Dat blijkt uit twee manieren:

1. 'Wees *altijd* aan een *ieder*.' Petrus bedoelt hier niet zozeer dat je de hele dag over je geloof moet praten. De bereidheid tot verantwoording is een levenshouding. Daarbij past geen geïsoleerd leven, maar een open houding naar onze naasten. Petrus zegt niet: 'het zou fijn zijn

wanneer je bereid bent om verantwoording af te leggen aan een ieder', maar hij gebiedt om altijd bereid te zijn te getuigen.

2. 1 Petrus 3:15 staat ingeklemd tussen twee aansporingen die aangeven dat leer en leven in overeenstemming met elkaar moeten zijn. Als ons leven niet spoort met wat we zeggen, dan vloekt onze leer met ons leven. De oproep om bereid te zijn om je geloof te verantwoorden, is ook een oproep om heilig te leven.

Petrus roept ons op om met zachtmoedigheid en vrees te getuigen. We getuigen niet om onszelf te verdedigen, maar we bepleiten de zaak van onze God. We moeten daarbij altijd in het oog houden dat de mensen tegen ons kunnen zijn, maar dat God onze Medestander is.

Paulus

We kunnen ook leren van Paulus, die in eenzelfde soort maatschappij als wij leefde en het evangelie vertelde. Heel wat mensen om ons heen doen tegenwoordig iets aan religie, maar het christelijk geloof sluit hier beslist niet zomaar op aan. We kunnen lessen trekken uit wat Paulus op de Areopagus ter sprake bracht. Drie zaken kunnen we van hem leren:

1. Ken je cultuur

Paulus spreekt de taal van zijn tijd en gebruikt de opvattingen van zijn gesprekspartners om de boodschap van het Evangelie te verdedigen. Dat is de eerste les van de Areopagus: gebruik je ogen om te ontdekken wat voor mensen van vandaag belangrijk is. Leg je oor te luister bij wat er leeft in de samenleving. Wat Paulus in Athene tegenkwam, riep bij hem verontwaardiging op. Toch leidt dat bij hem niet tot een onbesuisde actie of emotionele redevoering. Paulus gebruikt juist een redelijk betoog.

- Paulus gebruikt een *springplank* om bij de mensen op de Areopagus binnen te komen. Het altaar met het opschrift *voor de onbekende God* gebruikt hij als inleiding van zijn betoog en sluit zo aan bij de Atheners.

- Paulus kent de *Griekse cultuur*. Hij sluit aan bij enkele grote denkers en dichters uit de eigen traditie van de Atheners.

- Paulus *bouwt zijn betoog zorgvuldig op*. Hij maakt gebruik van stijlmiddelen ten dienste van het Evangelie. Voorbeeld: Paulus uit zijn ergernis over de afgoden niet rechtstreeks. Hij gebruikt het principe 'je vangt meer vliegen met stroop dan azijn'. Hij spreekt de mannen van Athene aan als mensen die in alle opzichten zeer godsdienstig zijn. Hij spreekt hen niet aan als afgodendienaars, maar als mannen die vervuld zijn met vrees voor het goddelijke. Een compliment met een dubbele bodem. Vrees kan namelijk zowel 'vroom' als 'bang voor de goden' betekenen.

2. Ken je Bijbel.

In onze tijd is de kennis van de Bijbel minimaal, net zoals in de tijd van Paulus. Paulus citeert niet letterlijk het Oude Testament, maar hij maakt er wel degelijk gebruik van in zijn betoog. We kunnen van Paulus leren de boodschap op een begrijpelijke manier onder de aandacht te brengen. Daarvoor moeten we wel eerst zelf de hoofdlijn van de Bijbel helder hebben. Oefenen in het verwoorden van de Bijbelse boodschap waarbij we Bijbelse kernwoorden leren verwoorden in de taal van vandaag, is belangrijk.

3. Mogelijke ontmoetingspunten

Paulus veronderstelt een gemeenschappelijk gebied tussen de christelijke leer en de leer van de filosofen. Het christelijke denken en het 'wereldse' denken hebben zaken gemeenschappelijk. In dat gemeenschappelijke gedeelte kunnen ontmoetingspunten liggen. Een ontmoetingspunt is *de algemene kennis van God*. Calvijn noemt hierbij twee elementen van die kennis: een 'godsbesef' in het leven van alle schepselen en de schepping als een 'spiegel' van Gods aanwezigheid. Dit betekent echter niet dat je alleen via de rede tot kennis van God kunt komen. De rede heeft de verlichting door de Heilige Geest nodig.

Praktijk

Het is goed om te bedenken met wie we in gesprek zijn. Zien we de ander die ons lastig valt met kritische vragen als een vijand? Of beseffen we dat die ander een verloren schepsel is? Ga naast de ander staan, kijk niet op de ander neer. Laat zien dat je zelf ook niet overal antwoord op hebt en dat je worstelt met bepaalde zaken. Christenen zijn in de ogen van anderen vaak mensen die overal een antwoord op hebben en dat kan irritant zijn. Maar als christenen zijn we niet anders. We hebben dezelfde vragen en hetzelfde zondige hart als die ander. Het verschil is dat we het grote voorrecht hebben dat we antwoorden lezen in de Bijbel die ons houvast geven. Het is een zegen wanneer we niet tegenover elkaar, maar naast elkaar zitten tijdens een gesprek.

Ook is het van belang hoe we het gesprek voeren. Hebben we overal een pasklaar antwoord op of worstelen we er zelf ook mee? We vragen ons vaak eerder af wat we moeten zeggen dan hoe we kunnen luisteren. Het luisteren is van belang als je antwoord wilt geven op kritische vragen. Luister naar wat de ander bedoelt en probeer niet tijdens het luisteren al na te denken over wat je wilt gaan antwoorden. Gebruik het luisteren ook niet om de zwakke plekken bij de ander te zoeken. Vat samen wat die ander zegt en stel verhelderingsvragen. Val niet meteen aan, maar toon begrip. Houd er rekening mee dat achter allerlei argumenten een verborgen motief zit. Mensen praten vanuit hun persoonlijke situatie. Uiteindelijk wordt er een antwoord van je verwacht. Geef dat niet te snel, het komt regelmatig voor dat het wijzer is om even te wachten. Het gesprek op een later tijdstip voortzetten (als dat mogelijk is) kan voor jezelf heilzaam zijn. Je kunt dan nagaan wat je gelooft en waarom en dat kan verdiepend werken in je eigen leven.

Belijdenis

Door de tijd heen zijn er heel wat geloofsbelijdenissen uitgesproken en opgeschreven. Achterin onze Bijbel treffen we er een paar aan. De Apostolische geloofsbelijdenis (de twaalf artikelen), de geloofsbelijdenis van Nicea en de geloofsbelijdenis van Athanasius verwoorden kort en krachtig wat de kernpunten zijn van het christelijke geloof.

Heidelbergse Catechismus Zondag 7 -23

In deze hoofdstukken van de Catechismus worden de twaalf artikelen uitgelegd en beargumenteerd.

Literatuur

Ds. M.J. Kater – Geloof je dat nu echt? – Uitgeverij De Banier, Apeldoorn

Tim Keller – In alle redelijkheid – Uitgeverij Van Wijnen, Franeker
Lee Ströbel – Bewijs genoeg – Uitgeverij Gideon, Hoornaar
Dr. Benno van den Toren – Moeilijke vragen over God en Jezus – IZB/IFES

Verwerking

Bijbelstudieopdracht

Bespreek met elkaar hoe het is om aan niet-christenen uit te leggen wat je gelooft. Hoe ervaar je dat? Waar praat je dan over?

Waarom is het zo mooi dat deze tekst juist in een brief van Petrus staat? Omdat Petrus dit schrijft aan christenen in een tijd van vervolging. Bovendien wist hij uit ervaring hoe moeilijk het kan zijn om te getuigen van Jezus. Hij had Zijn Meester verloochend! Hij wist van binnenuit welke drempels er liggen om te getuigen, maar hij wist ook dat de Heere Jezus het waard is om van te getuigen!

Stellingen

Bij de stellingen hebben we zowel voor 'eens' als 'oneens' een argument gegeven.

- *Ik moet eerst zelf bekeerd zijn om uit te kunnen leggen wat ik geloof.*
Eens: als je zelf God niet kent, is het lastig om anderen te vertellen over Hem. Eigenlijk kun je dan niet met je hart uitleggen wat je gelooft, want je gelooft het zelf niet.
Oneens: je kunt wel vertellen wat er in de Bijbel staat en uitleggen wat je wel gelooft.
- *(Jonge) christenen zijn bang voor vragen over het christelijk geloof omdat ze zelf niet af willen gaan.*
Eens: als niet-christenen weten dat je christen bent, vinden ze je vaak al een beetje raar. Als ze je dan ook nog vragen gaan stellen die je zelf niet kunt beantwoorden, omdat ze boven je pet gaan, dan voel je je helemaal alleen staan. Denk bijvoorbeeld aan vragen over God en het lijden of over de teksten in het Oude Testament waarin het volk Israël opdracht gegeven wordt allerlei volken uit te roeien.
Oneens: als je echt christen bent, wil je graag over het geloof in Christus spreken. Dan mag je ook gewoon zeggen dat je bepaalde dingen niet weet. Het is dan belangrijker wat God van je vindt, dan wat mensen vinden.

Discussie

Afhankelijk van het gekozen onderwerp. Ga met elkaar in gesprek. In de boeken die onder 'Literatuur' staan, vind je heel bruikbare informatie bij deze opdracht.

Tip: verdeel de groep in twee groepjes: de ene helft speelt de tegenstander, de andere helft bereidt zich voor op de 'verdediging'.